

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.11.23
SEK(2011) 1400 galutinis

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMŲ SANTRAUKA

pridedamas prie dokumento

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo sukuriama programa "Kūrybiška Europa"

{KOM(2011) 785 galutinis}

{SEK(2011) 1399 galutinis}

1. ĮVADAS

Šis dokumentas pridedamas prie trijų atskirų poveikio vertinimų, kuriuose nagrinėjami būsimos ES finansinės paramos kultūros ir kūrybos sektoriams (KKS) variantai. Jame pateikiamos pagrindinės visų trijų poveikio vertinimų išvados ir nurodomas priimtinausias variantas bei nustatomos įgyvendinimo ir stebėsenos priemonės. Visa išsami informacija pateikta atskiruose poveikio vertinimuose. Šiuose poveikio vertinimuose daroma išvada, kad variantas, kuriuo siūloma pagal bendrąją programą „Kūrybiška Europa“ siekti audiovizualinio sektoriaus (kuriame dabar vykdomos programos MEDIA ir „MEDIA Mundus“) ir kultūros bei kūrybos sektorių (kuriuose dabar vykdoma programa „Kultūra“) sinergijos, palyginti su visais kitais variantais, turi daugiausiai privalumų. Komisijos daugiametėje finansinėje programoje siūloma šiai programai įgyvendinti septynerių metų laikotarpiu skirti 1,6 mlrd. EUR (pastoviomis kainomis).

Poveikio vertinimo ataskaitos – dvejus metus trukusio darbo, prasidėjusio dabartinių programų tarpiniu vertinimu, rezultatai. Siekiant pagerinti ir supaprastinti įgyvendinimą, taip pat buvo nagrinėjama galimybė sujungti programas į vieną ir sukurti dar glaudesnę šių skirtingų sričių sinergiją. Poveikio vertinimuose iš esmės remtasi programų „Kultūra“ ir MEDIA tarpinių vertinimų išvadomis ir interneto konsultacijų bei viešųjų posėdžių dėl būsimos kultūros ir kūrybos sektorių veiklos finansavimo rezultatais. Be to, juose atsižvelgiama į pastabas dėl Komisijos žaliosios knygos „Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“¹, į įvairius pastaraisiais metais Komisijos užsakytus nepriklausomus tyrimus, ekspertų rekomendacijas, pateiktas kultūros ir kūrybos sektoriuose taikant atvirąjį koordinavimo metodą (AKM) ir struktūrinio dialogo su šio sektoriaus atstovais 2008–2010 m. rezultatus. Poveikio vertinimuose apibrėžti problemą, suformuluoti tikslus ir išanalizuoti bei palyginti variantus padėjo nepriklausomi specialistai. Komisijos tarnybų darbinio dokumento dėl poveikio vertinimų projektas buvo svarstytas už programas „Kultūra“ ir MEDIA atsakingų tarnybų grupėje .

Šiuo metu ES parama šiems sektoriams teikiama pagal atskiras programas: „Kultūra“, MEDIA (kuri nuo 2010 m. pabaigos apima MEDIA gamybos garantinį fondą) ir „MEDIA Mundus“. Siekiant rasti tinkamą būdą kultūros ir kūrybos sektoriams finansuoti po 2013 m., parengti atskiri poveikio vertinimai. Programomis MEDIA ir „MEDIA Mundus“ siekiama panašių tikslų ir vykdoma panaši veikla, todėl jų poveikis nagrinėjamas viename poveikio vertinime. MEDIA gamybos garantinis fondas aptariamas atskirai, dėl temos sudėtingumo ir platesnės aprėpties jam skirtas atskiras poveikio vertinimas.

2. ES PARAMOS PAGRINDIMAS

ES parama šiems sritims yra pagrįsta teisiniu pagrindu ir papildoma iš to gaunama ES nauda.

Teisinis pagrindas

ES veiksmai kultūros ir kūrybos sektoriuose grindžiami Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 167 straipsniu (Kultūra) ir 173 straipsniu (Pramonė). ES teisė imtis veiksmų taip pat pakartota Europos Sąjungos Sutarties 3 straipsnio 3 dalyje, kuria pripažįstama, kad be vidaus

¹ Žalioji knyga „Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“, COM(2010) 183; Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Žalioji knyga dėl kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimo pradėtų konsultacijų analizė“, SEC(2011) 399 galutinis, 2011 3 24.

rinkos ir ekonomikos augimo, ji atsakinga už pagarbą ES kultūrų ir kalbų įvairovei, o ES Pagrindinių teisių chartijos 22 straipsnyje teigiama, kad Sąjunga gerbia kultūrų ir kalbų įvairovę. Be to, Sąjungos įgaliojimai šioje srityje yra pripažinti tarptautinėje teisėje – UNESCO konvencijoje dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, kuri yra *acquis communautaire* dalis.

Papildoma ES nauda

ES parama turėtų būti siekiama sisteminio poveikio ir politinės pažangos. Šiuo atžvilgiu naujos ES priemonės kultūros ir kūrybos sektoriams remti papildoma Europos nauda yra:

- tarptautinis jos remiamos veiklos pobūdis ir jos rezultatų poveikis, palyginti su nacionalinėmis finansavimo sistemomis, pagal kurias paprastai finansuojama tik nacionalinė veikla;
- tai, kaip ji papildys nacionalines, tarptautines ir kitas ES programas;
- masto ekonomija ir kritinė masė, kurią gali generuoti ES parama, pavyzdžiui, vykdant tarptautinius bendradarbiavimo projektus ir naudojantis bendra kultūros ir kūrybos sektorių finansine priemone, o ne atskiromis ribotos aprėpties nacionalinėmis sistemomis;
- papildomų lėšų pritraukimo galimybė;
- tai, kaip ji gali paskatinti ir stimuliuoti ilgalaikį sisteminį poveikį sektoriui, kad jis greičiau prisitaikytų prie pasaulinių iššūkių.

3. DABARTINIŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Dabartinių ES kultūros ir kūrybos sektorių programų vertinime² nurodoma, kad jos padėjo sustiprinti sektoriaus pozicijas ir skatinti specialistų judumą bei kūrybinių sklaidą, tuo pačiu nepaprastai prisidėdamos prie kultūrų ir kalbų įvairovės puoselėjimo.

Programos „Kultūra“ vidutinis metinis biudžetas labai mažas – 57 mln. EUR, jis prilygsta vienam daugelio nacionalinių operos teatrų ar trupių metiniam biudžetui³, taigi ES lėšos panaudojamos tikrai labai ekonomiškai. Vertinime daroma išvada, kad ji padeda tūkstančiams – maždaug 20 000 per metus – menininkų ir kultūros srities specialistų plėtoti tarptautinę karjerą, gerinti įgūdžius ir žinias neformaliai mokantis vieniems iš kitų ir pasirinkti naujus profesinius kelius. Tūkstančiams kultūros organizacijų (kasmet gerokai daugiau nei 1 000 organizacijų) programa suteikė galimybę dirbti drauge nepaisant sienų ir perimti gerą patirtį iš partnerių kitose šalyse. Šių sektorių veiklos vykdytojais galėjo drauge kurti, užmegzti ryšius ir atrasti naujų profesinių galimybių, viešinti ir populiarinti savo veiklą tarptautiniu mastu. Tai darė teigiamą struktūrinį poveikį sektoriui bei jo galimybėms patekti į naujas rinkas. Programa prisidėjo prie sektorių ir meno formų plėtros, naujų kūrybinių ir pastatymų; šioje

² http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm.

³ Palyginimui, 57 mln. EUR suma yra gerokai mažesnė už nacionalinį menų ir kultūros viešąjį finansavimą Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje, Vokietijoje (atitinkamai 590 mln. GBP, 7,5 mlrd. EUR ir 1,1 mlrd. EUR).

srityje skatino laisvą prieigą ir dalyvavimą, mokslinius tyrimus ir švietimą, taip pat informavimą, konsultavimą ir praktinę pagalbą.

Tūkstančiai kūrinių, įskaitant maždaug 500 literatūros vertimų kasmet, galėjo būti pristatyti kitų šalių auditorijai. Pagal šią programą remiami kultūros projektai tarsi pažymimi kokybės ženklu. Įgyvendinant projektus, milijonai piliečių turėjo galimybę tiesiogiai ir netiesiogiai susipažinti su kitų šalių kultūra ir ja pasigrožėti. Įgyvendinant Programą buvo atlikta tyrimų, kurie papildė pagal AKM vykdomą veiklą ir prisidėjo prie geresnio šios politikos dokumentavimo. Kadangi projektai yra bendrai finansuojami (paprastai bendro finansavimo norma yra 50 proc.), programa pritraukė didelių papildomų viešųjų ir privačiųjų investicijų.

Įgyvendinant Europos kultūros sostinės iniciatyvą, nominuotieji ir finansavimą (1,5 mln. EUR kiekvienai sostinei) gavę miestai kai kuriais atvejais sugebėjo surinkti aštuonis kartus daugiau pajamų, savo veiksmų programomis pritraukė 15–100 mln. EUR investicijų ir paskatino kitokias kapitalo investicijas. Europos kultūros sostinių renginiuose dalyvavo milijonai žmonių, šimtai dirbo savanoriais; miestams padarytas išties ilgalaikis poveikis: pagerinti įgūdžiai, įvairialypis ir kunkuliuojantis kultūrinis gyvenimas, geresnė infrastruktūra ir įvaizdis.

Programos MEDIA metinis biudžetas santykinai mažas – apie 100 mln. EUR, o rinka – tūkstantį kartų didesnė, vis dėlto tiksliniais programos veiksmais ir optimalios ekonominės naudos ir finansinių svertų užtikrinimu pasiekta svarių rezultatų. Pagal šią programą buvo stengiamasi vykdyti tokius veiksmus, kurie teigiamai veiktų ES konkurencingumą ir tenkintų poreikius, kurie nėra patenkinami nacionaliniu lygmeniu, tokius kaip tarptautinis platinimas. MEDIA parama bent iš dalies padėjo pasiekti, kad europinių filmų dalis tarp visų pirmą kartą Europos kino teatruose rodomų filmų padidėtų nuo 36 proc. 1989 m. iki 54 proc. 2009 m. Tinklas „Europa Cinema“, kuriam priklauso per 2 000 kino salių (daugiausiai nepriklausomuose kino teatruose) 32 šalyse, kurios sudaro 20 proc. visų Europos kino salių, kuriose rodomi premjeriniai filmai, užtikrina plačią ir įvairią filmų pasiūlą, taip skatindamas kultūros įvairovę 475 miestuose. Kokybiškas šių kino teatrų repertuaras pritraukė 59 mln. žiūrovų (2000 m. jų buvo 30 mln.) arba 5,6 proc. visų kino žiūrovų Europoje (2000 m. jie sudarė 2,8 proc.). Už nenacionalinių europinių filmų, rodomų šio tinklo kino salėse, bilietus gautų pajamų dalis siekia 36 proc., o Europos vidurkis yra 7–8 proc. Tinklo „Europa Cinema“ kino salėse rodomi europiniai filmai pritraukė 57 proc. žiūrovų, palyginti su Europos vidurkiu – 27,7 proc.

Vertinimo rezultatai parodė, kad remdama gebėjimų ugdymą, pvz., mokymą ir tobulinimąsi, MEDIA padeda stiprinti šio sektoriaus konkurencingumą, didinti profesionalumą ir gerinti darbo kokybę. Kasmet maždaug 1 800 specialistų (prodiuserių, platintojų ir scenaristų) dalyvauja mokymuose, kurių metu įgyja reikiamų žinių ir įgūdžių bei gali užmegzti naudingų tarpvalstybinių ryšių. Išankstinė parama suteikia galimybę kasmet parengti ir į rinką pateikti 400 kokybiškų europinių projektų. Projektų grupės rėmimas (projektų visumos finansavimas), priešingai nei vieno atskiro projekto rėmimas, gamybos bendrovėms (dažniausiai mažai kapitalo turinčioms MVI) suteikia finansinio pastovumo ir ilgalaikių perspektyvų bei sutvirtina sektoriaus struktūrą.

Paaikėjo, kad parama nepriklausomiems gamintojams, skatinant juos kurti specifinių žanrų audiovizualinius kūrinius, pvz., tarptautinei transliacijai skirtus dokumentinius ir animacinius televizijos filmus, yra itin svarbi dėl specifinių šių žanrų kūrėjų reikmių. Narystė tinkle, pavyzdžiui, dalyvavimas forumuose bendros gamybos reikalams aptarti ar tarptautinės rinkos

ir mokymo iniciatyvos, leido gerokai padidinti tarptautinę bendrą gamybą (nuo 26 proc. europinių filmų 1989 m. iki 34 proc. 2009 m.). Bendros gamybos filmai turi 2,3 karto didesnę sklaidos potencialą nei nacionaliniai⁴. Pasinaudojus MEDIA parama sukurti tinklai, tokie kaip EAVE, ACE, *Cartoon*, dabar yra Europos kino pramonės pagrindas.

MEDIA gamybos garantijų fondo⁵ veikla nevertinta, nes šis fondas pradėjo veikti tik 2010 m. Paraiškas skirti fondo paramą galima teikti nuo 2011 m. gegužės mėn. Filmų pramonės atstovai ir bankai noriai naudoja šią priemonę – dešimtyje valstybių narių jau suteikta daugiau kaip dvylika garantijų paskoloms, kurių vertė siekia maždaug 15 mln. EUR.

4. PROBLEMOS APRAŠYMAS

Poveikio vertinimuose remiamasi 2010 m. Europos konkurencingumo ataskaita⁶ ir pripažįstama vis didesnė kultūros ir kūrybos sektorių (KKS) svarba ekonomikos augimui, darbo vietų kūrimui ir socialinės sanglaudos bei įtraukties puoselėjimui. Nustatyta, kad 2008 m. kultūros ir kūrybos sektoriuose sukurta maždaug 4,5 proc. ES BVP, juose dirbo apie 3,8 proc. Europos darbuotojų⁷. Be to, kad sukuria darbo vietų ir padeda ekonomikai augti, šie sektoriai veikia ir kitas sritis, kaip antai turizmą ir IRT turinį, bei švietimą, socialinę įtrauktį ir socialines inovacijas. Kultūros ir kūrybos sektoriai, kurių augimo greitis pastaraisiais metais daugelyje šalių buvo didesnis nei vidutinis, susiduria su įvairiomis bendro pobūdžio problemomis, tačiau jei bus laikomasi nuoseklaus strateginio požiūrio ir sudarytos tinkamos sąlygos ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, ateityje jie turėtų toliau augti.

Nepaisant programų „Kultūra“ ir MEDIA laimėjimų, reikia įdėti daugiau pastangų, kad šių sektorių potencialas būtų visiškai išnaudotas ir kad būtų įveikti šių sektorių patiriami sunkumai.

Įvertinus programų „Kultūra“ ir MEDIA poveikį nustatytos **keturios bendros problemos**, su kuriomis susiduria kultūros ir kūrybos sektoriai ir kurias teks spręsti ES lygmeniu, kad būtų pasiektas norimas poveikis. Pirmoji problema – Europos kultūrų ir kalbų įvairovės nulemta **rinkos fragmentacija**, kurios rezultatas – nacionaliniu ir lingvistiniu lygmeniu suskaidyti kultūros ir kūrybos sektoriai, kuriems trūksta kritinės masės. Iš esmės tai reiškia neoptimalią tarptautinę kūrinių sklaidą ir nepakankamą menininkų ir kitų šios srities specialistų judumą bei netolygų geografinį pasiskirstymą. Drauge tai mažina vartotojų pasirinkimo galimybes ir prieigą prie Europos kūrinių. Antroji problema – būtinybė sektoriams prisitaikyti prie **reikalavimų, kuriuos kelia globalizacija ir perėjimas prie skaitmeninių technologijų**. Globalizacijos nulemta tendencija – didėjanti pasiūlos koncentracija, užtikrinanti daugiau galimybių vos keliems dideliems rinkos dalyviams ir kelianti grėsmę kultūrų ir kalbų įvairovei. Perėjimas prie skaitmeninių technologijų daro didžiulį poveikį kultūros prekių gamybos, valdymo, sklaidos, prieigos, vartojimo ir finansinio įvertinimo būdams, todėl, jei būtų rasta tarptautinių metodų ir sprendimų, sektorius gautų didelės naudos. Trečioji problema

⁴ Šaltinis: Europos audiovizualinio sektoriaus stebėjimo tarnyba, 2008 m.

⁵ MEDIA gamybos garantinis fondas filmų kūrėjams padeda gauti finansavimą iš privačių šaltinių, teikdamas garantijas bankams ir skatindamas juos teikti paskolas bei pasidalyti kylančia rizika. Tikimasi, kad garantinis fondas turės svertinio poveikio o 8 mln. eurų biudžetas ketveriems metams leis užtikrinti daugiau kaip 100 mln. eurų vertės banko paskolų.

⁶ 2010 m. Europos konkurencingumo ataskaita, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, COM(2010) 614.

⁷ TERA *Consultants* atliktas tyrimas „Skaitmeninės ekonomikos kūrimas: darbo vietų išsaugojimo ES kūrybos pramonėje svarba“, 2010 m. kovo mėn.

– kultūros sektoriaus Europos ir nacionalinio lygmens **palyginamų duomenų trūkumas**. Tai veikia Europos politikos koordinavimą, galintį padėti plėtoti nacionalinę politiką ir paskatinti sisteminius pokyčius, kurie nereikalautų didelių išlaidų iš ES biudžeto ir būtų įgyvendinami visapusiškai laikantis subsidiarumo principo. Ketvirtoji problema – **kultūros ir kūrybos sektorių MVĮ patiriami sunkumai, susiję su nepakankamomis finansavimo galimybėmis**. Šiuos sunkumus visų pirma lemia šių MVĮ turto, pavyzdžiui, autorių teisių, nematerialus pobūdis – šis turtas (priešingai nei patentai) paprastai neatsispindi įmonės apskaitoje. Be to, kitaip nei įprastoje pramoninėje gamyboje, kultūros „gaminių“ gamyba paprastai nėra masinė: kiekviena knyga, opera, spektaklis, filmas ar vaizdo žaidimas yra unikalūs produktai, o juos kuriančių įmonių veikla grindžiama atskirais projektais.

5. BŪSIMOS PROGRAMOS TIKSLAI

Ieškant 3 dalyje nustatytų problemų sprendimo, poveikio vertinimuose nurodomi poreikiai, kuriuos tenkinti reikėtų ES lygmeniu, siekiant tapačių bendrųjų ir konkrečių tikslų. **Bendrieji tikslai** – tai poreikis skatinti Europos kultūrų ir kalbų įvairovės išsaugojimą ir puoselėjimą, stiprinti kultūros ir kūrybos sektorių konkurencingumą ir, vadovaujantis strategija „Europa 2020“, siekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo. **Konkretingieji tikslai** – tai poreikis stiprinti kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumą veikti tarptautiniu mastu; skatinti tarptautinę kūrybinių sklaidą ir veiklos vykdytojų judumą bei pritraukti naują auditoriją Europoje ir už jos ribų; didinti finansinius kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumus ir remti tarptautinį politinį bendradarbiavimą, kad būtų skatinama politikos plėtotė, inovacijos, auditorijos formavimas ir nauji verslo modeliai. Paprogramių MEDIA ir „Kultūra“ bei kultūros ir kūrybos sektorių finansinės priemonės **prioritetai** išdėstyti atitinkamuose poveikio vertinimuose.

6. VARIANTAI

Vertinant programas „Kultūra“, MEDIA ir „MEDIA Mundus“, buvo surinkti ir apsvarstyti visi suinteresuotųjų subjektų, nepriklausomų ekspertų, institucijų ir kt. pasiūlyti variantai. Varianto, kai į vieną tarpšakinę programą, skirtą visiems kultūros ir kūrybos pasektoriams, sujungiamos programos „Kultūra“, MEDIA ir MEDIA Mundus“, buvo atsisakyta, kadangi nepaisant daugelio įvairių kultūros sektorių panašumų, įskaitant ir panašias problemas, jų vertės grandinės ir naudos gavėjų poreikiai per daug skirtingi, kad būtų galima skelbti bendrą kvietimą teikti paraiškas ir naudoti vienodas priemones.

Programų „Kultūra“, MEDIA ir „MEDIA Mundus“ poveikio vertinimuose nagrinėjamos įvairios galimybės pasiekti tikslus: programų nutraukimas, dabartinių programų išsaugojimas (atskaitos taškas), esminis programų pertvarkymas ir sujungtos bendrosios programos sukūrimas, atskiriant kultūros ir audiovizualinį sektorius; pastarasis variantas įvairių pasektorių poreikius atitiktų geriau nei visiškas sujungimas.

Nagrinėjant kultūros ir kūrybos sektorių MVĮ skirtos finansinės priemonės variantus, buvo tiriamos įvairių rūšių priemonių įgyvendinimo galimybės, nes tinkamiausias MVĮ finansavimo būdas nustatomas pagal keletą veiksnių: MVĮ rūšį, skolos ar akcinio turto finansavimo galimybes, kapitalo sąnaudas arba norą verslu dalytis su kitais investuotojais. Šiame procese taip pat dalyvavo įvairūs suinteresuotieji subjektai, ekspertai, specialistai ir finansų įstaigos.

Plataus masto konsultacijų metu ir nagrinėjant variantus buvo atsisakyta minties kurti atskirą finansinę priemonę, nuosavo kapitalo finansinę priemonę ar mikroįmonėms skirtą mikrofinansų priemonę. Nuspręsta, kad tinkamiau ir veiksmingiau būtų parengti skolos priemonę, kuri būtų didesnės įvairių politikos sričių priemonės dalis, ir pasirengimo investuoti programą, skirtą privatiems investuotojams ir kultūros ir kūrybos sektorių specialistams, kurias valdytų EIF ir (arba) pati Komisija.

Šios finansinės priemonės poveikio vertinime siūlomi trys variantai: nieko nekeisti (atskaitos taškas), nesiimti veiksmų (nekurti finansinės priemonės) arba sukurti kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonę. Be to, buvo pateikti du trečiojo varianto sprendimai: a) sukurti ribotą garantijų priemonę arba b) sukurti neribotą garantijų priemonę. Išnagrinėjus ir palyginus šiuos du sprendimus, poveikio vertinime daroma išvada, kad pirmasis sprendimas būtų įgyvendinamas lengviau ir veiksmingiau. Be to, poveikio vertinime prieinama prie išvados, kad patenkinus tam tikrus kriterijus pagal pirmąjį sprendimą siūloma ribota garantijų priemonė galėtų būti integruota į didesnę finansinę priemonę (kuria greičiausiai valdytų RTD GD arba ENTR GD).

7. POVEIKIO ANALIZĖ

Atskiruose poveikio vertinimuose išsamiai apžvelgiami ir palyginami siūlomi variantai. Vertinant ekonominį, socialinį ir aplinkosauginį poveikį, paprogramių MEDIA ir „Kultūra“ poveikio vertinimuose nustatyta, kad jas nutraukus arba nieko nekeičiant nebūtų tinkamai pasirengta spręsti dabartines sektorių problemas ir siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. KKS finansinės priemonės vertinime teigiama, kad didžiausio poveikio turėtų kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė.

Nagrinėjant **ekonominį poveikį**, nustatyta, kad programa „Kūrybiška Europa“ bus siekiama padėti sektoriams prisitaikyti prie globalizacijos ir pereiti prie skaitmeninių technologijų, įskaitant pagalbą, susijusią su auditorijos formavimu, naujų verslo modelių kūrimu ir naujų pajamų šaltinių paieška; ja taip pat bus skatinama tarptautinė kūrybinių (įskaitant audiovizualinius) sklaida ir gerinami sektorių pajėgumai veikti tarptautiniu mastu, taip bus prisidedama prie ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo bei sektorių konkurencingumo didinimo apskritai. Pasirinkus persvarstyto programos ir sujungimo variantus, ekonominis poveikis iš esmės nelabai skirtųsi.

Nagrinėjant **socialinį poveikį**, nustatyta, kad programa bus naudinga užimtumui, nes bus stiprinami sektorių pajėgumai ir remiamos MVĮ bei jų prisitaikymas prie skaitmeninių technologijų. Pasirinkus persvarstyto programos ar sujungimo variantus, būtų skirta daugiau dėmesio auditorijos formavimui, todėl būtų galima tikėtis padidinti vartotojų paklausą. Tai ne tik turėtų įtakos potencialiam sektorių pelningumui, bet ir būtų naudinga švietimui bei socialiai atskirtų grupių įtraukčiai. Pasirinkus sujungimą (4 variantas) poveikis būtų didesnis nei pasirinkus persvarstytą programą (3 variantas).

Nagrinėjant **aplinkosauginį poveikį**, atkreiptas dėmesys, kad Programa galėtų turėti poveikio judumo, transporto ir gamybos sritims. Tačiau pažymima, kad šis poveikis nebūtų didesnis nei dabar ir apskritai būtų palyginti mažas. Šį poveikį galima būtų pateisinti didesniu dėmesiu perėjimui prie skaitmeninių technologijų, o tai leistų pritraukti didesnę auditoriją be fizinio judėjimo. Šiuo atveju didžiausias poveikis būtų padarytas pasirinkus programų sujungimo variantą.

Kalbant apie **pagrindines teises**, tiesiogiai nustatytas bendrasis tikslas išsaugoti ir puoselėti kultūrų ir kalbų įvairovę reiškia, kad Programa bus tiesiogiai siekiama šio tikslo.

8. VARIANTŲ PALYGINIMAS

8.1. Variantų palyginimas

Poveikio vertinimuose pasiūlytų variantų palyginimas atliktas remiantis įvairiais kriterijais, įskaitant veiksmingą tikslų įgyvendinimą, veiksmingumą, išlaidų efektyvumą (kiekvieno išleisto euro graža) ir nuoseklumą. Pagal pastarąjį kriterijų buvo vertinamas varianto ir siekiamų tikslų (vidinis) bei visų ES politikos kryptių ir strategijų (išorinis) nuoseklumas ir sutapimas.

Atsižvelgiant į išlaidų efektyvumo kriterijų, daroma prielaida, kad bendroji programa būtų ekonomiškesnė, nes jos paprogramės ir kultūros ir kūrybos sektorių finansinė priemonė būtų aiškesnės ir kryptingesnės siekiant rezultatų, dėl to jų sisteminis ir struktūrinis poveikis būtų didesni, o priemonės būtų racionalesnės, taip sumažėtų kiekvieno išleidžiamo euro administracinės sąnaudos.

8.2. Pasirinktas variantas

Toliau nagrinėjant veiksmingumą ir našumą, tapo aišku, kad sujungta bendroji programa būtų ypač naudinga. Todėl poveikio vertinimuose daroma išvada, kad **viena bendroji programa**, palyginti su kitais variantais, turėtų daug privalumų. Pirmiausia, ji užtikrintų geresnę **politikos kryptių sinergiją**, nes politinėse diskusijose, taip pat aptariant kultūros ir kūrybos sektorių vaidmenį siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, šie sektoriai paprastai suvokiami kaip nedaloma visuma. Antra, turint vieną programą būtų lengviau užtikrinti **dalijimąsi žinioms ir idėjų sklaidą** tarp sektorių. Trečia, taip būtų **supaprastintas** dabartinių programų **valdymas**. Pavyzdžiui, būtų galima sukurti vieną informacijos (ar prieigos) punktą, taip padidinant Programos matomumą, piliečiams sudarant sąlygas lengviau gauti informaciją apie ES finansavimą, o veiklos vykdytojams užtikrinant geriausias paslaugas. Ketvirta, tokiais **supaprastinimais** būtų sumažinta Komisijai ir valstybėms narėms tenkanti **administracinė našta**. Be to, būtų supaprastinta įgyvendinimo tvarka: dažniau taikomas fiksuoto dydžio išmokų principas, priimta daugiau dotacijų sprendimų ir sudaryta bendrųjų partnerystės susitarimų, paraiškos ir ataskaitos būtų teikiamos elektroniniu būdu, sumažėtų dokumentacijos, nes pareiškėjai ir naudos gavėjai galėtų naudotis internetiniu portalu. Įgyvendinant tarpsektorinę paprogramę atitinkamose srityse būtų **sutaupoma lėšų dėl masto ekonomijos**. Penkta, į vieną programą būtų galima įtraukti **kultūros ir kūrybos sektorių finansinę priemonę**, taip sudarant didesnes galimybes gauti (privatų) finansavimą.

9. PASIRINKTOJO VARIANTO APRAŠYMAS

Programų „Kultūra“ ir MEDIA poveikio vertinimuose siūloma toliau ES lygmeniu finansuoti kultūros ir kūrybos sektorių veiklą, tačiau nurodoma, kad, siekiant veiksmingesnės ES paramos kultūros ir kūrybos sektoriams, dabartinės programos turėtų būti pertvarkytos ir sujungtos į vieną bendrąją programą pavadinimu „Kūrybiška Europa“.

Pasirinktas variantas yra ne tik pats nuosekliausias ir ekonomiškiausias, bet ir tinkamiausiai atspindintis vis didesnę kultūros ir kūrybos sektorių svarbą pripažinimą ES lygmeniu. Iš visų svarstyty variantų būtent šis siūlo geriausią pagrindą bendrai ES strategijai, pagal kurią daugiausia dėmesio būtų skiriama šių sektorių patiriamų problemų sprendimui ir tikslinei ES

paramai toms priemonėms, kurios teikia daugiausia papildomos naudos, nes padeda sektoriams išnaudoti visą potencialą užtikrinti ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir socialinę įtrauktį.

Bendroji programa „Kūrybiška Europa“ būtų tiesiogiai susijusi su strategija „Europa 2020“ ir padėtų jos tikslų siekti optimaliau panaudojant kultūros ir kūrybos sektorių potencialą. Šis pasiūlymas atitinka 2011 m. birželio 29 d. priimtą Komisijos komunikatą dėl daugiametės finansinės programos („Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“), kuriame nurodoma, kad turėtų būti siekiama didesnės su kultūra susijusių Europos Sąjungos programų sinergijos, o ES finansavimas turėtų būti sutelktas į tas sritis, kuriose papildoma ES nauda yra didžiausia. Jame programos įgyvendinimui septynerių metų laikotarpiu siūloma skirti 1,6 mlrd. EUR sumą.

Programą sudarytų trys paprogramės, kurių viena apimtų naują finansinę priemonę. Dabartinės programos „Kultūra“, MEDIA ir „MEDIA Mundus“ taptų dviem paprogramėmis: dvi pastarosios būtų skirtos audiovizualiniam sektoriui, o „Kultūra“ – visiems kitiems su kultūra susijusiems sektoriams. Dar viena paprogramė būtų tarpsektorinė ir pagal ją būtų remiami visiems sektoriams svarbūs elementai, kaip antai politikos formavimas, bandomieji projektai, kultūros ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas bei informaciniai centrai. Visa tai aptariama programų „Kultūra“ ir MEDIA poveikio vertinimuose. Naudojant naują finansinę priemonę, kultūros ir kūrybos sektorių MVĮ būtų suteikta geresnių finansavimo galimybių, nes paskolų dokumentus tvarkantys finansų tarpininkai būtų apsaugoti nuo paskolų rizikos ir turėtų reikiamų gebėjimų bei žinių, kad galėtų tinkamai įvertinti susijusią riziką.

Didžiąją dalį paprogramių „Kultūra“ ir MEDIA dotacijų toliau administruos Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA), kasmet skelbdama kvietimus teikti paraiškas, kaip nustatyta išankstiniame Programos vadove. Kaip tai nurodyta įvairiuose vertinimuose, toks tarpvalstybinių projektų administravimo būdas yra pats ekonomiškiausias. Informacinių centrų tinklas (dabartiniai kultūros informaciniai punktai ir MEDIA centrai) toliau teiks informaciją ir konsultuos paraiškų teikėjus. Jis lėšų neskirstys. Kaip jau minėta, sujungus Programos informacinius punktus bus sutaupyta lėšų. Jie ir toliau bus bendrai finansuojami, o valstybių narių bendro finansavimo dalis sieks 50 proc. Kai kurie dabartinių programų supaprastinimai liks galioti ir toliau, kai kurios dar bus siekiama padaryti.

Kultūros ir kūrybos sektorių finansinės priemonės valdymas bus patikėtas trečiajai šaliai – finansų įstaigai, veikiausiai Europos investicijų fondui (EIF), atsižvelgiant į tai, kad tokiai priemonei valdyti reikalingos specialios žinios. Komisijoje priemonę greičiausiai valdys Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas, glaudžiai bendradarbiaudamas su kitais Komisijos direktoratais, įskaitant Ekonomikos ir finansų reikalų generalinį direktoratą.

10. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Vieni svarbiausių būsimos programos **elementų** bus stebėseną ir vertinimą – taip bus galima nustatyti papildomą ES naudą ir veiklos rezultatus. Todėl Komisija, atsižvelgdama į nustatytus tikslus, reguliariai stebės ir vertins veiklą, rezultatus ir tai, kaip sekasi siekti tikslų.

Stebėsenos rezultatai bus pristatyti metinėje veiklos ataskaitoje, kurioje taip pat bus pateiktas statistinis ir kokybinis vertinimas.

Be nuolatinės stebėsenos, Komisija, siekdama nustatyti Programos veiksmingumą ir našumą, užsakys periodinius nepriklausomus paprogramių ir finansinės priemonės vertinimus. Vertinant taip pat bus galima nustatyti programos papildomą ES naudą ir įnašą siekiant bendrųjų ir konkrečių tikslų.

Komisija ketina atlikti vieną tarpinį vertinimą, apimančią ankstesnės programos baigiamąjį vertinimą. Siekiant, kad tarpinio vertinimo rezultatai būtų panaudoti sprendžiant dėl būsimos programos atnaujinimo, keitimo ar nutraukimo, jis turėtų būti atliktas iki 2017 m. pabaigos.

Visus nepriklausomus vertinimus atlieka nepriklausomos ir nešališkos įstaigos. Vertinimo metodika turės būti nustatyta laiku ir laikantis atitinkamų Europos Komisijos nurodymų.

Orientaciniai veiklos rezultatų, palyginti su bendraisiais ir konkrečiais tikslais, rodikliai nurodyti atskirų programos „Kūrybiška Europa“ dalių poveikio vertinimo ataskaitose.